

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 3. De pœnis matrimonii clandestini statutis in ipsos sic contrahentes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

culpabiliter omittis; ex primo non nascitur illegitimitas, nisi matrimonium clandestinè contractum sit in gradu prohibito; ut diximus num. 709.

§. 3.

*De pœnis matrimonii clandestini
statutis in ipsos sic contrahentes.*

720. Esti verum sit, per illegitimitatem prolium, de qua proximè actum est, puniri etiam ipsos parentes, puniuntur tamen non *in se*, sed *in alio*, nempe in susceptis liberis ex matrimonio clandestino, *in gradu prohibito*. In præsens igitur agimus de pœnis matrimonii clandestini, quibus *in se* puniuntur sic contrahentes. Prima harum pœna juris antiqui est *privatio beneficii concessi spoliatis*, in c. Conquestione, c. Literas, de Restit. spoliat. quo jubetur, *spoliatus regulariter ante omnia restitui*. Hoc, inquam, beneficium clandestinè contrahentibus, in pœnam elandestinitatis, ademptum est, ut tradit gloss. in c. Ex transmissa cod. V. Legitimè. Et ideo mulier, à viro spoliata quasi possessione maritali, intentans ei actionem spoli, quâ petit eum restitui sibi ad conjugalem cohabitationem, non restituitur in casu, quo matrimonium contraxit clandestinè. Nam ut concedatur in casu similis spoliationis restitutio, textus in c. Ex transmissa, petit, matrimonium *in facie Ecclesie* contractum esse, seu ut Ecclesie constet de valore matrimonii, ac ejus possessione prius habitâ.

721. Dices: pœnæ juris antiqui, quibus in se puniuntur clandestinè contrahentes, non afficiunt, nisi matrimonium sic clandestinum, & validum juxta dicta n. 702, ergo, ubi matrimonium clandestinum invalidum est, contrahentes non cadunt in pœnam privativam restitutionis in casu spoliationis. Resp. ibi omnino dictum esse, pœnas juris antiqui, quibus in se puniuntur clandestinè contrahentes, non afficere contrahentes, nisi matrimonium sit validè celebratum sic, ut Ecclesie constet de matrimonii valore, non autem seclis; quia cum ponatur matrimonium clandestinè contractum (consequenter contra interdictum Ecclesie) puniendum est juxta c. 1. & 2. de matrimonio contra interdictum Ecclesie contracto, adedque ante-

quam de valore constet, dignum non est eo favore restitutionis, qui conceditur contrahentibus juxta formam Ecclesie; tum quia jus præsumit contra eum, qui nititur *adversus jura*, Reg. 82. de Reg. jur. in 6. tum quia in dato casu actrix, quæ petit restitutionem, nequit ostendere possessionem, nisi probet *titulum veri Conjugii*; cùm liber homo possideri non possit, nisi ex aliquo titulo, ut not. gloss. in cit. c. Ex transmissa; V. & ab eo cognita.

Altera pœna est, ut, si contingeret, 722. quòd conjuges clandestini ab invicem recedentes, transirent ad aliud matrimonium publicum, hoc præferatur illi, nisi clandestinum efficaciter probetur validum. Huic pœnæ vix esse locum post Tridentinum, censet Castropal. cit. D. 2. p. 13. n. 7. si enim simpliciter clandestinè contraxerunt in loco, ubi viget Tridentinum, aliunde tale matrimonium invalidum est; si autem solum omittis denuntiationibus, probari tamen possit factum, non probato ullo impedimento, restitutio spoliato faciendâ est: existimo tamen, posse dari casum; ut, si qui validè, sed omnino clam contraxerunt in loco, ubi talia matrimonia valent, ac unus conjugum altero relicto, in alio loco cum aliquo publicè contrahat; si enim spoliatus superveniret, & contra spoliatorem ad restitutionem ageret, quin validum matrimonium suum (quia omnino clam fuit) probare posset, foret locus huic pœnæ in foro externo.

Tertia pœna, quam statuit Tridentinum 723. num. Sess. 24. de Reform. matr. c. 5. est, quòd contrahentes clandestinè (omittis nimirum culpabiliter denuntiationibus) *carere debeant spe dispensationis*, si fortè in gradibus prohibitis (licet in facie Ecclesie, & impedimentum ignorantes) contraxerunt; quia non est dignus, qui Ecclesie benignitatem facilem habeat, cuius salubria præcepta contempsit; ita Concilium: sic enim loquitur loco cit. Tridentinum. *si quis intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere presumpserit, separetur, & spe dispensationis consequendâ careant*; idque in eo multò magis locum habeat, qui non tantùm contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, si quidem solennitè

nitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subijciatur poenis. Non enim dignus est, qui Ecclesiae benignitatem facile reperitur, cuius salubria praecepta temere contempserit. Si vero solemnitatibus adhibitis impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit, tunc facilius cum eo, & gratis dispensari poterit.

Circa praesens decretum not. 1. hoc intelligendum esse, quod carere debeant spe dispensationis, *ex iisdem causis*, quae caeteroquin sufficerent, si non commisissent vitium clandestinitatis; ut enim Pontifex in dato casu se difficilem reddat, exigit recta gubernatio, ne contemnentibus Ecclesiae interdictione, concedens facilem indulgentiam aliis, spe paris indulgentiae, viam faciat minus curandi ea, quae Ecclesia tam sollicitè in bonum animarum statuit.

Not. 2. etsi Barbosa in *cit. loc. Trid. num. 21.* velit, *ly in gradibus prohibitis*, intelligendum de contrahente cum quolibet impedimento dirimente, contrarium tamen probabilius esse ex dict. supr.

Not. 3. cum ibidem dicitur, quod si ignoranter id fecerit, nimirum contrahendo in gradu prohibito, scienter tamen denunciations omiserit, ex hac culpa praesumi affectationem vel scientiam impedimenti; & poenam statui.

Not. 4. à fortiori, hanc poenam impositam esse scienter contrahentibus clandestinè in gradibus prohibitis, & multò magis, *eadem scientia stante*, matrimonium tale consummantibus, ut liquet ex aperto textu Tridentini in *cit. c. 5.* Ex quo not. quod hae poena non afficiat clandestinè contrahentes matrimonium, & illud consummantes, *ut unquam*, sed, si hoc facere praesumpserunt: quod non cadit in quodcumque factum, sed solum in factum cum ausu temerario. Et ideo dispositio, puniens aliquid praesumentem, non comprehendit illum, qui id bonà fide, ignoranter, imprudenter, sive inadvertenter fecit; sic Barbosa de *dictionibus usu freq. V. Presumere. num. 3.* ac propterea, ut rectè observat Pereyra in *Elucidario num. 8. 9.* hae clausulae (*scienter ausus fuerit, vel si quis praesumpserit*) in legibus imponentibus poenam, excludunt

omnem ignorantiam, etiam vincibilem; & crassam (teste Sanchez. *de matr. lib. 9. D. 32. num. 35.*) dummodo non sit adeò crassa, ut reputetur *ingens temeritas*; tunc enim tam haec, quam affectata, non excusant, à praedictarum legum poena incurrenda.

Quarta poena habetur in *Trid. Sess. 24. 724. de Reform. matr. c. 1.* ubi statuitur. 1. ut contrahentes matrimonium simpliciter clandestinè (nimirum sine Parocho & Testibus) sint inhabiles, *ad sic* contrahendum 2. ut Ordinarius teneatur, eos graviter punire, *ibi: nec non Episcopos contrahentes, arbitrio Ordinarii graviter puniri praecipit.* Circa primum, eam inhabilitatem Castropalaus *D. 2. de sponsal. p. 13. §. ult. num. 9.* vocat poenam; sed probabilius est oppositum ex dictis à *num. 637.* Hinc si contrahere velint *in facie Ecclesiae*, etiam post matrimonium sic clandestinè contractum, habiles sunt, ut docet idem Author cum Sanchez. *D. 46. num. 3.* & aliis. Circa secundum autem, not. poenam esse arbitriam, seu commissam arbitrio Ordinarii; ut patet ex textu *ibi: arbitrio, hoc est; prudenti iudicio*; non autem, *mere libertati*, ut scilicet ei liceat punire, *vel non punire*; sed, quod punire debeat, relicta tamen ejus prudentiae quantitate, & qualitate poenae, in linea tamen poenae gravis, ut pat. *ibi: graviter puniri praecipit.*

§. 4.

De poena statuta in assistentes matrimonio clandestino.

Parocho, vel alteri Sacerdori de illius *725. licentia*, matrimonio clandestino (nimirum omissis culpabiliter denunciations) assistentibus, decreta est suspensio ab officio per triennium, ut constat ex *c. fin. de Clandest. despons. ibi: sanè si Parochialis Sacerdos tales conjunctiones prohibere contempserit; aut quilibet etiam Regularis, qui eis praesumpserit interesse, per triennium ab officio suspendatur.* Circa quam poenam not. 1. eam suspensionem non esse latae sed tantum ferendae sententiae, ut patet ex Verbo *suspendatur. 2.* eam poenam cadere in assistentem matrimonio clandestino *secundum quid*; pat. ex *his* verbis